

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

## آینه معرفت

(فصلنامه علمی - پژوهشی فلسفه و کلام اسلامی)

سال سیزدهم، شماره ۳۷ / زمستان ۱۳۹۲

صاحب امتیاز:

دانشگاه شهید بهشتی  
دانشکده الهیات و ادیان

مدیر مسئول:

دکتر حسن سعیدی

سر دبیر:

دکتر محمدعلی شیخ

مدیر داخلی:

دکتر زکریا بهارنژاد

اعضای هیئت تحریریه به ترتیب الفبا:

دکتر محمد ابراهیمی ورکیانی (استادیار دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر سیدعلی اکبر افجه‌ای (استاد دانشگاه علامه طباطبائی)، دکتر رضا اکبریان (استاد دانشگاه تربیت مدرس)، دکتر محسن جوادی (دانشیار دانشگاه قم)، آیت الله دکتر سیدحسن سعادت مصطفوی (دانشیار دانشگاه امام صادق)، دکتر حسن سعیدی (استادیار دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر محمدعلی شیخ (استاد دانشگاه شهید بهشتی)، دکتر منوچهر صانعی (استاد دانشگاه شهید بهشتی) دکتر قربان علمی (دانشیار دانشگاه تهران)

همکاران علمی این شماره به ترتیب الفبا:

دکتر رضا اکبری، دکتر زکریا بهارنژاد، دکتر میترا پورسینا، دکتر اسماعیل دارابکلایی، دکتر حسن سعیدی، دکتر میثم سفیدخوش، دکتر سیدمحمد اسماعیل سیدهاشمی، دکتر منوچهر صانعی، دکتر غلامحسین عمادزاده، دکتر حسین مقیسه، دکتر حسین واله

مترجم چکیده‌ها:

دکتر محمد رضا عنانی سراب

ویراستار:

فروغ کاظمی

صفحه آرا:

مریم میرزایی

نشانی: تهران، اوین، دانشگاه شهید بهشتی، دانشکده الهیات و ادیان، دفتر مجله کد پستی: ۱۹۸۳۹۶۳۱۱۳

www.sbu.ac.ir/maaref/ayenehmarefat  
E-Mail: ayenehmarefat@sbu.ac.ir

تلفکس: ۲۲۴۳۱۷۸۵    تلفن: ۲۹۹۰۲۵۲۷  
چاپ و صحافی: چاپخانه دانشگاه شهید بهشتی

در تاریخ ۹۱/۱۰/۲۵ طی نامه ۲۰۵۱۳۹/۳/۱۸ رتبه علمی پژوهشی فصلنامه آینه معرفت توسط کمیسیون نشریات وزارت علوم و تحقیقات و فناوری تمدید اعتبار شده است.

فصلنامه آینه معرفت در سایت زیر به طور تمام متن قابل بازیابی است:

www.ISC.gov.ir

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

سال نشر: ۱۳۹۳

توجه: مسئولیت مطالب و نظریات مطرح شده در مقاله‌های این فصلنامه بر عهده نویسندگان آن است و چاپ آنها به معنای تأیید آنها نیست.

### راهنمای نگارش مقالات

از نویسندگان محترم تقاضا می‌شود از ارسال مقالاتی که مطابق شیوه‌نامه نیست، خودداری فرمایند؛ صرفاً مقالاتی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند که مطابق شیوه‌نامه نگاشته شده باشند.

۱. مشخصات نویسنده: نام و نام خانوادگی، مرتبه علمی و سازمان متبوع صاحب اثر (مؤلف / مترجم)، نشانی دقیق پستی و الکترونیکی و تلفن تماس در پایان مقاله آورده شود.
۲. تصمیم‌گیری در مورد چاپ مقاله‌ها توسط هیئت تحریریه و دو داور متخصص صورت می‌پذیرد.
۳. مقاله در نشریه دیگر چاپ نشده یا همزمان برای سایر مجلات ارسال نشده باشد.
۴. مقالات دانشجویان در مقطع تحصیلات تکمیلی در صورتی برای داوری ارسال خواهد شد که نام استاد راهنما نیز ذکر شده باشد.
۵. موضوع مقالات: مقاله‌های ارسالی مرتبط با زمینه‌های تخصصی فلسفه و کلام اسلامی به یکی از سه زبان فارسی، انگلیسی و عربی پذیرفته می‌شود.
۶. اجزای مقاله: عنوان مقاله، چکیده فارسی و انگلیسی، کلید واژه‌ها، مقدمه، متن، نتیجه، ارجاعات توضیحی، منابع.
۷. در تدوین مقاله فقط از یک روی کاغذ (A4) - با کادر مجله (راست، چپ و پایین ۴/۵ سانتیمتر و بالا ۶ سانتیمتر) و قلم زر ۱۳، حداکثر ۲۵ صفحه - استفاده شود.
۸. دو نسخه از مقاله به همراه سی‌دی آن ارسال شود.
۹. نسخه اصلی مقاله ترجمه شده به همراه مشخصات کامل کتابشناسی آن ارسال شود.
۱۰. معادل اصطلاحات و اعلام بلافاصله پس از اصطلاح یا نام در داخل پرانتز آورده شود.
۱۱. اعلام ناآشنا اعراب گذاری شود.
۱۲. منبع تبدیل سال‌ها از هجری به میلادی یا بالعکس: وستنفلد، فردیناند و ادوارد ماehler، تقویم تطبیقی هزار و پانصد ساله هجری قمری و میلادی، مقدمه و تجدیدنظر از حکیم‌الدین قریشی، تهران، فرهنگسرای نیاوران، ۱۳۶۰.
۱۳. در پایان مقاله، نخست ارجاعات توضیحی آورده می‌شود که صرفاً شامل توضیحات ضروری است نه ارجاع به منابع.
۱۴. شیوه ارجاع به منابع: به جای ذکر منابع در زیرنویس یا پایان مقاله، در پایان هر نقل قول مستقیم یا غیرمستقیم مراجع مربوط، به این شکل داخل پرانتز قرار داده شود: (نام خانوادگی مؤلف، صفحه). چنانچه بیش از یک اثر از مؤلف ذکر شود، منبع به این شکل ارائه گردد: (نام خانوادگی مؤلف، عنوان مقاله یا کتاب، صفحه).

۱۵. فهرست الفبایی منابع (فارسی و غیرفارسی جدا):

- کتاب:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، عنوان کتاب، شماره جلد، نام مترجم یا مصحح و غیره، محل نشر، نام ناشر، سال نشر.

- مقاله:

الف) چاپ شده در مجموعه یا دایرةالمعارف:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، عنوان مجموعه یا دایرةالمعارف، اهتمام کننده، محل نشر، نام ناشر، سال نشر، صفحه‌ها.

ب) چاپ شده در مجلات:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام مجله، دوره یا جلد، شماره (فصل / ماه و سال)، صفحه‌ها.

ج) چاپ شده در روزنامه:

نام خانوادگی، نام (نویسنده)، «عنوان مقاله»، نام مترجم، نام روزنامه، شماره (روز و ماه و سال)، صفحه.

- سند:

نام سازمانی که سند در آنجا نگهداری می‌شود، شماره پرونده، شماره سند.

۱۶. مقالات ارسالی بازپس فرستاده نمی‌شود.

لطفاً میزان تحصیلات، رتبه و پایه علمی، محل کار دانشگاهی، شماره تلفن منزل و محل کار، تلفن همراه، نشانی، شماره کد یا صندوق پستی و پست الکترونیک خود را در برگه‌ای مجزا همراه مقاله ارسال نمایید.

## فهرست مطالب

۷	نظریه ملاصدرا و کانت در باره هلیات بسیطه، محمد کاظم علمی - مریم قلاسی	
۸	شاکله سازی و کارایی آن در نقد اول کانت با تأکید بر مفهوم «مکان»، عقیل فولادی	
۹	بررسی گستره براهین قاعده الواحد، جواد پارسایی - سید محمد موسوی	
۱۰	چیستی معنا در منظر ابن عربی و علامه طباطبایی، مسعود حاجی ربیع	
۱۱	مقایسه‌ای میان براهین جهان‌شناختی غزالی و ویلیام کریگ، نرگس نظر نژاد - زهرا شهاب	
۱۲	تحلیل مراتب علم الهی در حکمت متعالیه صدرایی، علیرضا خواجه‌گیر - ولی‌اله ساکی	
۱۳	حقیقت تحدیث و رابطه آن با نبوت، محمد تقی شاکر - رضا برنجکار	
	<i>Viewpoints of Mulla Sadra and Kant on Simple Whetherness Propositions,</i>	17
	<i>Mohammad Kazem Elmi- Maryam Ghollasi</i>	
	<i>Schematism and Its Role in Kant's First Critique with an Emphasis on the Concept</i>	18
	<i>of Space, Aghil Fuladi</i>	
	<i>Examining the Scope of the Arguments of Alvahed Rule,</i>	19
	<i>Javad Parsaee-Mohammad Moosavi</i>	
	<i>The Nature of Meaning from the Point of View of Ibn Arabi and Allmeh Tabatabaei,</i>	20
	<i>Masud Hajrabi</i>	
	<i>A Comparative Study of the Cosmological Arguments Proposed by Ghazali and</i>	22
	<i>William Craig, Narges Nazarnezhad-Zahra Shaheb</i>	
	<i>Analysis of the Levels of Divine Knowledge in Sadraean Transcendent Wisdom,</i>	23
	<i>Alireza Khajegir- Valiolah Saaki</i>	
	<i>Tahdith and its Relationship with Prophecy, Mohammad Taqi Shakir-Reza Berenjkari</i>	24

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت  
دانشگاه شهید بهشتی، زمستان ۹۲

Research Journal of Islamic Philosophy and  
Theology of Shahid Beheshti University

## نظریه ملاصدرا و کانت در باره هلیات بسیطه

محمد کاظم علمی\*  
مریم فلاسی\*\*

### چکیده

هلیه بسیطه قضیه‌ای است که محمول آن «وجود» است. از مسائل مهمی که در مورد این قضایا مطرح می‌شود این است که آیا اساساً می‌توان چنین قضایایی را پذیرفت؟ این نوشتار در صدد ارزیابی نظر ملاصدرا و کانت در مورد هلیات بسیطه است که نخست به بررسی نظرات هر کدام از این فیلسوفان به طور مجزا و سپس به تشابهات و تناظرات نظرات آنها و در پایان به ارزیابی نظر آنها خواهد پرداخت و به این نتیجه می‌رسد که نظرات ملاصدرا در خصوص هلیات بسیطه (یعنی ۱. ثبوت الشیء؛ ۲. عارض ماهیت؛ ۳. عکس الحمل؛ ۴. تجرید همراه تخلیط) قابل تقلیل به دو راه حل (۱. مبتنی بر اصالت ماهیت؛ ۲. مبتنی بر اصالت وجود) است و از سوی دیگر نظر کانت این است که هلیات بسیطه تحلیلی و ترکیبی نیستند، بنابراین به انکار این قضایا پرداخت. این نوشتار بر آن است که با بیان دو راه حل ملاصدرا می‌توان از نتایج مشکل‌آفرین رویکرد کانت به مسئله هلیات بسیطه خارج شد. کلید واژه‌ها: هلیه بسیطه، وجود محمولی، کان تامه، گزاره‌های وجودی، ثبوت الشیء، کانت، ملاصدرا.

elmi@ferdowsi.un.ac.ir  
m.ghollasi64@gmail.com

\* عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد  
\*\* کارشناس ارشد فلسفه و حکمت اسلامی دانشگاه فردوسی مشهد

تاریخ دریافت: ۹۱/۴/۳ تاریخ پذیرش: ۹۲/۹/۹

## شاکله‌سازی و کارایی آن در نقد اول کانت با تأکید بر مفهوم «مکان»

عقیل فولادی\*

### چکیده

شاکله‌سازی قوه خیال یکی از مباحث نقد عقل محض کانت است که اهمیت آن مورد مناقشه شارحان قرار گرفته است؛ برخی آن را بحثی تصنعی پنداشته‌اند و برخی ضروری. سخن نگارنده در این مقال، ضرورت این بحث برای نقد اول کانت است. البته شاکله‌ها چنانکه کانت می‌پنداشت، منحصراً زمانی نیستند بلکه «مکان» نیز حداقل در بعضی از شاکله‌ها دخیل است. کانت به واسطه شاکله‌ها از سوئی، کارکرد «ابژکتیو» مقولات محض فاهمه را در شناخت نظری ما تبیین می‌کند و بدین وسیله خود را از شک هیومی می‌رهاند؛ و از سوی دیگر، شناخت سنتی مابعدالطبیعه را به چالش می‌کشد. از نظر وی، نهایت شناخت نظری ما مجموع اعیان زمانی - مکانی از مجرای خیال است و فراروی از این محدوده نارواست.

کلید واژه‌ها: قوه خیال، شاکله‌سازی، مکان، زمان، اصول فاهمه محض.



فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت  
دانشگاه شهید بهشتی، زمستان ۹۲

Research Journal of Islamic Philosophy and  
Theology of Shahid Beheshti University

## بررسی گستره براهین قاعده الواحد

جواد پارسایی\*  
سیدمحمد موسوی\*\*

### چکیده

قاعده الواحد یکی از اساسی‌ترین قواعد فلسفه اسلامی است که در مسائل مختلف فلسفه اسلامی و دیگر علوم مانند علم اصول فقه از این قاعده استفاده شده است. در این نوشتار ابتدا با توجه به براهین این قاعده و تحلیل مبادی و معانی به کار رفته در این براهین، آشکار شده است که مجرای این قاعده وحدت حقه حقیقی است. سپس با بیان تقریری دیگر از این قاعده و اقامه برهان دیگری این قاعده تعمیم داده شده و حدود و ثغور و موارد کاربرد این تعمیم در عالم عقول، عالم مثال و عالم طبیعت تعیین شده است.  
کلید واژه‌ها: قاعده الواحد، واحد حقیقی حقه، علت، معلول، سنخیت، صدور.

---

\* کارشناس ارشد فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه علوم اسلامی رضوی، پژوهشگر حوزه علمیه

\*\* عضو هیئت علمی دانشگاه علوم اسلامی رضوی، مدرس حوزه علمیه استاد راهنما

## چیستی معنا در منظر ابن عربی و علامه طباطبایی

مسعود حاجی ربیع\*

### چکیده

ابن عربی (۶۳۸-۵۶۰ ق) که به وجودشناسی معنا اهتمام دارد، معنا را حقیقتی خارجی و کلی می‌داند که در مراتب معنایی یک واژه مشترک است. هر واژه مراتبی از معنا دارد که به صورت حقیقی بر همه آنها صدق می‌کند. در این نوشتار نظر عارف در مباحثی همچون فرایند شکل‌گیری معنا، تعیین واضح اصلی لفظ و معنا، ذاتی بودن دلالت لفظ بر معنا، نسبت معنا و علم خدا، عینی بودن لفظ و معنا بررسی می‌شود. علامه طباطبایی (۱۳۶۰-۱۲۸۱) در پیروی از ابن عربی به نظریه روح معنا نظر می‌دهد و افزون بر آن نظریه فایده‌انگاری معنا را مطرح می‌کند. در این مقاله نظر علامه در مباحثی همچون فرایند شکل‌گیری معنا، زبان قرآن و نسبت آن با زبان بشری، تأثیر غایات در حقیقی بودن معنا در مصادیق فرامادی و برخی مسائل دیگر مطرح می‌شود. در مباحث مطرح شده، کوشیده‌ایم آراء ابن عربی و علامه در باب معنا را مقایسه کنیم. هدف اصلی این پژوهش بررسی آراء ابن عربی و علامه طباطبایی و مقایسه آنهاست و هدف فرعی آن، طرح مسائل و نکات جدید در این باب و نظروزرزی فلسفی و تحلیلی در آنهاست. روش ما در این مقاله، روش عقلی است. کلید واژه‌ها: معنا، روح معنا، فایده‌انگاری معنا، غایت، کلی، ثبوت معنایی.

## مقایسه‌ای میان براهین جهان‌شناختی غزالی و ویلیام کریگ

نرگس نظرزاد\*

زهرآ شهاب\*\*

### چکیده

براهین جهان‌شناختی براهینی هستند که در آنها با تأمل در جهان آفرینش و با تکیه بر نیاز موجودات متحرک و ممکن، به یک موجود کامل استناد می‌شود. یکی از اقسام این دسته از براهین، برهان جهان‌شناختی کلام است که در میان متکلمان اسلامی به برهان حدوث معروف است و در آن از طریق حدوث زمانی عالم به اثبات وجود خالق پرداخته می‌شود. این برهان از براهین سنتی است که به رغم نقدهایی که به آن شده، در روزگار ما بازسازی شده است. مقاله حاضر تقریر سنتی این برهان را توسط غزالی با تقریر بازسازی شده آن توسط کریگ مقایسه می‌کند و در مقام بیان تفاوت این دو تقریر نشان می‌دهد که غزالی با این برهان در صدد اثبات وجود خداست در حالی که کریگ معتقد است یافته‌های علمی احتمال وجود خدا را تقویت می‌کنند.

کلید واژه‌ها: برهان جهان‌شناختی کلام، برهان حدوث، مهبانگ، غزالی، کریگ.

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت  
دانشگاه شهید بهشتی، زمستان ۹۲

Research Journal of Islamic Philosophy and  
Theology of Shahid Beheshti University

## تحلیل مراتب علم الهی در حکمت متعالیه صدرایی

علیرضا خواجه‌گیر\*  
ولی‌اله ساکی\*\*

### چکیده

حقیقت علم در حکمت متعالیه صدرایی عین حقیقت وجود، بسیط و دارای سلسله مراتب حقیقی است. اگر چه بر مبنای مشرب عرفا حقیقت علم واحد شخصی است و هر علمی که خارج از آن واحد شخصی فرض شود، حقیقت علم نیست، بلکه ظهور همان حقیقت است. تأثیرپذیری مسئله علم الهی و سلسله مراتب آن از متون دینی در نظام حکمت صدرایی بسیار برجسته و مشهود است و مفاهیمی همچون عنایت، قضا و قدر، که از متون دینی اقتباس شده‌اند، با مراتب علم الهی قابل تطبیق است. در تحلیل و بررسی مراتب علم الهی، تحلیل کیفیت علم الهی به ماسوا و مبانی که باعث تقسیم‌بندی علم الهی به مراتب گوناگون می‌شود، حائز اهمیت است. در این مقاله مراتب علم الهی با توجه به مبانی حکمت متعالیه و ارتباط آنها با یکدیگر تحلیل و بررسی شده است.

کلید واژه‌ها: علم الهی، عنایت، ذات، افعال الهی، هستی.

[a.khajegir@yahoo.com](mailto:a.khajegir@yahoo.com)

\* عضو هیئت علمی گروه ادیان و عرفان تطبیقی دانشگاه شهرکرد

[vsaki@yahoo.com](mailto:vsaki@yahoo.com)

\*\* عضو هیئت علمی دانشگاه پیام نور

تاریخ پذیرش: ۹۲/۹/۱۲

تاریخ دریافت: ۹۱/۱۱/۲۴

فصلنامه فلسفه و کلام اسلامی آینه معرفت  
دانشگاه شهید بهشتی، زمستان ۹۲

Research Journal of Islamic Philosophy and  
Theology of Shahid Beheshti University

## حقیقت تحدیث و رابطه آن با نبوت

محمدتقی شاکر\*  
رضا برنجکار\*\*

### چکیده

با ختم رسالت، انگاره ختم ارتباط انسان توسط فرشتگان با عالم غیب، گونه‌ای از تبیین حقیقت خاتمیت به شمار آمد؛ اما دلایلی استوار از وجود ارتباط میان انسان‌ها و خدا با واسطه فرشتگان گزارش می‌دهد. زیر بنای چرایی لزوم این پیوند به درک مسئله هدایت و جایگاه امام باز می‌گردد. وجود آموزه‌هایی در شیعه که به موضوع گفتگوی فرشتگان با پیشوایان آن و حتی دیگران تأکید دارد، در اولین مواجهه، این پرسش را مطرح می‌کند که باور به ارتباط ملائکه با انسان پس از ختم نبوت باوری اختصاصی به شیعه است یا در درون مایه‌های معارف اهل سنت می‌توان چنین باوری را پیگیری نمود؟ پرسش از چگونگی دلالت آموزه‌های اهل سنت در این مسئله و گونه‌های تقارب و تبعاعد مفهومی آن، در دو فرهنگ شیعی و سنی. این پرسش‌ها هم دقیق از اصل این مسئله را آشکار می‌نماید. شیوه‌های تحدیث و تفاوت آن با نبوت و رسالت از موضوعات دیگری است که جستار در آموزه تحدیث را ضرورت می‌بخشد. از این رو، در این نوشتار پس از مروری کوتاه بر مسئله تحدیث نزد اهل سنت و امکان ارتباط ملائکه با انسان پس از ختم نبوت؛ دیدگاه‌های مطرح نسبت به تفسیر محدث و به‌ویژه تمایز محدث با نبی و رسول از نگاه شیعه مورد بررسی قرار گرفته است.

کلید واژه‌ها: تحدیث، جبرئیل، فرشته، محدث، نبی.

14mt.shaker@gmail.com

\* دانشجوی دکتری کلام امامیه؛ دانشگاه قرآن و حدیث

\*\* عضو هیئت علمی دانشگاه تهران (پودیس فارابی)

تاریخ دریافت: ۹۲/۳/۵ تاریخ پذیرش: ۹۲/۹/۱۲

**AYENEH MA'REFAT**

*(Research Journal of Islamic Philosophy and Theology)*

No.37/ Vol. 13/ Winter 2014

**Proprietor**

Shahid Beheshti University  
Faculty of Theology and Religious Studies

**Director**

Hassan Saeidi, PhD

**Editor-in- chief**

Mohammad Ali Sheykh, PhD

**Executive Manager**

Zakaria Baharnezhad, PhD

**Advisory Panel**

*Seyyed Ali Akbar Afjei, PhD; Reza Akbarian, PhD; Mohammad Ebrahimi V., PhD; Ghorban Elmi, PhD; Mohsen Javadi, PhD; Seyyed Hassan Sa'adatMostafavi, PhD; Hassan Saeidi, PhD; Manoochehr Sanei, PhD; Mohammad Ali Sheykh, PhD*

**Reviewers**

*Reza Akbari, PhD; Zakaria Baharnezhad, PhD; Esmail Darabkolai, PhD; Gholamhossein Emadzadeh, PhD; Hossein Moghiseh, PhD; Mitra Poursina, PhD; Hassan Saeidi, PhD; Manoochehr Sanei, PhD; Misam sefidkhosh, PhD; Seyyed Mohammad Esmail Seyyed Hashemi, PhD; Hosein Valeh, PhD.*

**Translator**

Mohammad Reza Anani Sarab, PhD

**Executive Editor**

Forough Kazemi

**Typesetter**

Maryam Mirzaie

**Address**

*"Ayeneh Ma'refat" Office ,Faculty of Theology and Religious Studies,  
Shahid Beheshti University, Evin, Tehran*

**Postal Code**

1983963113

www.sbu.ac.ir/maaref/ayenehmarefat

E-Mail: ayenehmarefat@sbu.ac.ir

**Tel.Fax** :+98-21-22431785    **Tel**:+98-21-29902527

**Print & Binding:** *Shahid Beheshti University Printing House*

**Note:** *The published articles are not the view points of the Quarterly .*

*Ayneh Ma'refat is available in following Web Sites in fulltext form*

**www.ISC.gov.ir**  
**www.SID.ir**  
**www.magiran.com**  
**www.noormags.com**  
**www.srlst.com**

Printed in :1393

## ABSTRACTS

<i>Viewpoints of Mulla Sadra and Kant on Simple Whetherness Propositions,</i> <i>Mohammad Kazem Elmi- Maryam Ghollasi</i>	17
<i>Schematism and Its Role in Kant's First Critique with an Emphasis on the Concept</i> <i>of Space, Aghil Fuladi</i>	18
<i>Examining the Scope of the Arguments of Alvahed Rule,</i> <i>Javad Parsaee-Mohammad Moosavi</i>	19
<i>The Nature of Meaning from the Point of View of Ibn Arabi and Allmeh Tabatabaei,</i> <i>Masud Hajrabi</i>	20
<i>A Comparative Study of the Cosmological Arguments Proposed by Ghazali and</i> <i>William Craig, Narges Nazarnezhad-Zahra Shaheb</i>	22
<i>Analysis of the Levels of Divine Knowledge in Sadraean Transcendent Wisdom,</i> <i>Alireza Khajegir- Valiolah Saaki</i>	23
<i>Tahdith and its Relationship with Prophecy, Mohammad Taqi Shakir-Reza Berenjkar</i>	24

۷	نظریه ملاصدرا و کانت در باره هلیات بسیطه، محمد کاظم علمی - مریم قلاسی
۸	شاکله سازی و کارایی آن در نقد اول کانت با تأکید بر مفهوم «مکان»، عقیل فولادی
۹	بررسی گستره براهین قاعده الواحد، جواد پارسایی - سید محمد موسوی
۱۰	چیستی معنا در منظر ابن عربی و علامه طباطبایی، مسعود حاجی ربیع
۱۱	مقایسه ای میان براهین جهان شناختی غزالی و ویلیام کریگ، نرگس نظر نژاد - زهرا شهاب
۱۲	تحلیل مراتب علم الهی در حکمت متعالیه صدرایی، علیرضا خواجه گیر - ولی اله ساکی
۱۳	حقیقت تحدیث و رابطه آن با نبوت، محمد تقی شاکر - رضا برنجکار



## Viewpoints of Mulla Sadra and Kant on Simple Whetherness Propositions

Mohammad Kazem Elmi\*  
Maryam Ghollasi\*\*

### Abstract

Simple whetherness refers to propositions whose predicate is being. What is important about this type of propositions is the question whether they are acceptable. The present article aims at evaluating the viewpoints expressed by Mulla Sadra and Kant on this issue and to compare their similarities and differences. The conclusion is that Mulla Sadra's views on the simple whetherness propositions can be reduced into two solutions (one based on the primacy of quiddity and the other on the primacy of being). In comparison, for Kant, simple whetherness propositions are neither analytic nor synthetic propositions, and therefore, they should be rejected. The claim of the present article is that, through the two Mulla Sadra's solutions we can overcome the paradoxical implications of Kant's approach to the problem of the simple whetherness propositions.

**Key Terms:** *Simple whetherness propositions, predicative existence, existential propositions, Kant, Mulla Sadra .*

---

\* Ferdowsi University of Mashhad

\*\* Ferdowsi University of Mashhad

elmi@ferdowsi.un.ac.ir

m.ghollasi64@gmail.com

## **Schematism and Its Role in Kant's First Critique with an Emphasis on the Concept of Space**

Aghil Fuladi\*

### **Abstract**

Schematism of imagination, which is one of the issues discussed in Kant's Critique of Pure Reason, has been disputed by commentators. Some have considered it as arbitrary and some as necessary. The claim of the present paper is the necessity of this issue in Kant's First Critique. However, schemata as explained by Kant are not purely temporal and space is involved at least in some of the schemata. Through schemata, Kant delineates the function of pure categories of understanding, thereby getting rid of Hume's skepticism on the one hand, and creating challenges for the traditional understanding of metaphysics on the other hand. His viewpoint is that our ultimate theoretical knowledge is the collective impression of temporal- spacial entities created through imagination; therefore moving beyond this is not warranted.

**Key Terms:** *faculty of imagination, schematism, space, time, principles of pure understanding .*

---

\* University of Tehran

[Fuladi210@yahoo.com](mailto:Fuladi210@yahoo.com)

## Examining the Scope of the Arguments of Alvahed Rule

Javad Parsaee\*  
Mohammad Moosavi\*\*

### Abstract

The *Alvahed Rule* is one of the most fundamental rules of Islamic philosophy which has been applied to various issues of Islamic philosophy and other fields such as principles of Islamic jurisprudence. On the basis of the arguments of this rule and the analysis of the bases and meanings implied in the arguments, the paper first reveals that the true channel of this rule is the Real Unity. The paper then extends the rule to the world of intellects, world of ideas and the world of nature and determines its limits.

**Key Terms:** *Alvahed Rule, Real Unity, cause, effect, congruity, emanation .*

---

\* University of Razavi Islamic Sciences

ja.parsaee@gmail.com

\*\* University of Razavi Islamic Sciences

## **The Nature of Meaning from the Point of View of Ibn Arabi and Allmeh Tabatabaei**

Masud Hajrabi\*

### **Abstract**

Ibn Arabi (560 - 638 AH), whose main area of study was ontology of meaning, considers meaning as external and as something which is common to the semantic hierarchy of a word. Any word has a hierarchy of meaning and the word truly applies to all of them. The present article addresses Ibn Arabi's views on topics such as the process of meaning formation, the determination of the originator of words and meanings, the inherent relationship between of terms and their meanings, the relationship between meaning and God's Knowledge, and the objectivity of the term and meaning. As a follower of Ibn Arabi, Allameh Tabatabaei (1281 - 1360) discusses the theory of spiritual meaning along which he presents the theory of utilitarian meaning. The article presents Allameh Tabatabaei's view on issues such as the process of meaning formation, Quran's language and its relation to human language, the effect of the Ends on the authenticity of meaning as related to meta-material referents and some other issues. In the presentation of issues, a comparison is made between ideas of Ibn Arabi and those of AllemeH regarding meaning.

---

\* Shahid Beheshti University

m\_hajrabi@sbu.ac.ir

Though the main aim is to compare the ideas of Ibn Arabi and Allameh, an effort is also made to present new issues and topics related to the focus of the paper in an analytical and philosophical way. The method adopted is a rational one.

**Key Terms:** *meaning, spiritual meaning, utilitarian meaning, End, totality, stability of meaning.*

## **A Comparative Study of the Cosmological Arguments Proposed by Ghazali and William Craig**

Narges Nazarnezhad\*  
Zahra Shaheb\*\*

### **Abstract**

The cosmological arguments are arguments in which through reflecting on creation and relying on the contingency of mobile and possible beings the need for the existence of a Perfect Being is inferred. One of these arguments is the scholastic theologians' cosmological argument which is known as *temporal originatedness* among Islamic theologians. It is the argument through which the existence of the Creator is inferred from the temporal existence of the universe. This is a traditional argument which, in spite of the criticisms leveled against it, has been reformulated in recent times. The present article is an attempt to compare and contrast Ghazali's version of this argument with Craig's reformulated one. The conclusion is that Ghazali has sought to prove the existence of God through this argument while Craig draws on this argument to conclude that the new scientific findings, like Big Bang theory, adds to the strength of the probability of God's existence.

**Key Terms:** *cosmological argument of scholastic theology, argument of temporal existence, Ghazali, Craig .*

---

\* Azhahra University

nazarnejad@alzahra.ac.ir

\*\* Azhahra University

## **Analysis of the Levels of Divine Knowledge in Sadraean Transcendent Wisdom**

Alireza Khajegir\*  
Valiollah Saaki\*\*

### **Abstract**

In Sadraean *transcendent wisdom*, the reality of knowledge is like the reality of existence. As a result, knowledge like existence is simple and hierarchical in nature. In mysticism, reality of knowledge is unique to the unit, and any knowledge that is supposed outside the individual unit is not the truth of knowledge but the appearance of its truth. The effect of religious texts on the discussion of divine knowledge and its hierarchy is paramount in transcendent wisdom. Concepts such as grace, decree and dimension that have been taken from religious texts have been adapted to fit the hierarchy of divine knowledge. In the study of the levels of divine knowledge, its categorization into things and principles that cause division of divine knowledge to various degrees is of prime importance. The present paper aims at studying and analyzing the hierarchical levels of divine knowledge and its interrelationships based on insights taken from transcendent wisdom.

**Key Terms:** *divine knowledge, grace, essential, divine actions, existence.*

---

\* University of Shahre Kord

[a.khajegir@yahoo.com](mailto:a.khajegir@yahoo.com)

\*\*Payame Noor University (Alborz Province, Eshtehard Unit)

[vsaki@yahoo.com](mailto:vsaki@yahoo.com)

## **Tahdith and its Relationship with Prophecy**

Mohammad Taqi Shakir\*  
Reza Berenjkar\*\*

### **Abstract**

The notion of the termination of human communication with the unseen world through the angels was regarded as a kind of explanation for the end of prophecy (*Resalat*). However, there are strong reasons which support the existence of a relationship between man and God through the angels. The rationale behind this crucial relationship rests upon our understanding of the issue of guidance and the position of Imam. The first encounter with the Shiite teachings that emphasize the communication of angels with its religious leaders and even others pose the question of whether the angels' communication with humans after the termination of prophecy is a specific Shiite belief or the Sunni Islamic themes can also be followed for traces of this issue. An examination of the implications of this issue in the Sunni teachings and its conceptual convergence or divergence both in Sunni and Shiite traditions can shed light on the nature of this issue. The distinction between *Tahdith* and prophecy is an issue which requires more research. The present paper is an attempt in this

---

\* University of Quran and Hadith

14mt.shaker@gmail.com

\*\* University of Tehran (Farabi Campus)



direction. After a short review of *Tahdith* in the Sunni tradition and the possibility of the angels' relationship with humans after the termination of prophecy, the Shiite viewpoints on the interpretation of *Muhadeth* and particularly its distinctness as a concept different from prophet and messenger are discussed.

**Key Terms:** *Tahdith, Gabriel, Angel, Muhadeth, The prophet.*